

da vas pesnik ne vodi samo ob obrežju južnega morja: njegovo morje se začenja razširjati v morje celega življenja, ki nas vse obkroža s svojimi izpremembami in nevarnostmi. Pisatelj pozna, kaj je bolešt, kaj je trud in delo. Njegovo rešilno upanje tiči v globokem družinskem čuvstvu, katero se kaže v ljubezni do staršev, soproge in otroka. Zlasti svoji soprogi in svojemu otroku posvečuje pesnik verze, ki so polni iskrenega čuvstva. Kdor išče v le-ti pesniški zbirki več nego samo kratkega časa, kdor v nji išče globokosti misli in dušeslovne vivisekcije, tisti z zbirko ne bo zadovoljen. Ali kar se mene tiče, zmerom rad čitam pesmi Klášterskega, ker so to verzi, o katerih piše francoski pisatelj O. Mirbeau: „Ce, qu' il y a de sublime dans les vers, c' est qu' il n' est point besoin d' être un savant pour les comprendre et pour les aimer . . . au contraire . . . Les savants ne les comprennent pas et, la plupart du temps, ils les méprisent, parce qu' ils ont trop d' orgueil . . . Pour aimer les vers, il suffit d' avoir une âme . . . une petite âme toute nue comme une fleur . . . Les poètes parlent aux âmes des simples, des tristes, des malades . . . Et c' est en cela qu' ils sont éternels . . . To, kar je vzvišenega v verzih, obstoji v tem, da ni treba biti učenjak, da bi jih človek razumel in ljubil . . . nasprotno: Učenjaki jih ne razumejo, največkrat jih prezirajo, zato ker so polni napuha. Da se verzi razumejo, je dovolj, imeti dušo, dušo popolnoma čisto kakor cvet . . . Pesniki govorijo dušam preprostim, žalostnim, bolnim . . . In v tem je njih večnost.“

Adolf Velhartický: **Ghisola**. Epická básněn. Král. Vinohrady. Nákladem Moderního života. 1902. — Odkar je Zeyer umrl, se ni prikazala v češkem slovstvu daljša epična pesem. Zeyer je bil zadnji, ki jo je negoval. Pisatelj „Ghisole“ je brzkone mislil, da že zbok tega čitateljem zelo ustreže. — V predgovoru pove, odkod je vzel gradivo za svojo pesem. Vzel ga je iz ene tercine Dantovega Pekla, ki slôve:

„Věř, já jsem onen, jímž Ghisola krásná
se podobila Marchesove vůli
jak hnusná ona zvěst dí mnohohlasná.“

Oni zavrženec, ki tako govori, je Venedico Caccianimico iz Bologne, ki je svojo sestro Ghisolo prodal ferarskemu plemenitašu Obizzu d' Este. Iz tega je Velhartický naredil celo pesem, v kateri se Ghisola opeva kot vzor čistosti in nedolžnosti, tako da se rajši sama umori, kakor da bi se vdala pohotnosti ferarskega plemenitnika. — Celó delo je sicer zanimivo pisano, ali vendar mu nedostaja prave

moči in živahnosti; razen tega ga katoliškim čitateljem ne morem priporočiti zaradi tega, ker je v njem sirova žalitev sv. Očeta.

M. Jahn: **Udolím života**. Povídky. V Praze. 1902. Nakladatel J. Ottó. — Jahnove „Povídky“ spadajo med boljše povesti. Predmeti so vzeti iz češkega vaškega življenja. V knjigi je dvanajst povestic, izmed katerih so najboljše: „Svědomí“, „Příživník“, „Ztracené stopy“, „Dvojí cestou“, „Rozpadlé kulisy.“ Zlasti ginljivi sta črtici „Příživník“ (o bratski ljubezni) in „Ztracené stopy“, kateri je vzet predmet iz otroškega življenja. Knjigi bi morda bolje pristojal naslov: „Z lidské bídy“, ker opisuje cela bodisi dušno bodisi telesno revščino in bedo. Vse v povesticah pa je dušeslovno utemeljeno, na svojem mestu ter zanimivo in resnično. Fr. Štingl.

POLJSKA.

Davnost in pomen poljskega jezika.

Ob času narodnih borb se morajo narodi ozirati v svojo preteklost, da znajo ceniti dragocenost svojih posestev in zakladov, katere morajo braniti, in da v tem dobijo novega poguma in nove podpore za bodočnost. Poljski narod se je v borbah za svoj obstanek rad oziral v svojo politično preteklost, mnogo pre malo se je pa oziral v preteklost svojega najvažnejšega narodnega zaklada: v preteklost svojega jezika. Ko so se drugi slovanski in neslovanski narodi trudili, da bi dali svojemu jeziku kolikor mogoče samoroden značaj in ga očistili onih primesi, ki se ne vjemajo z duhom jezika, so Poljaki preveč zanemarili splošno zgodovinsko in slovansko filologijo, ker so se zavedali starosti in razvitosti svojega lastnega književnega jezika.

Na kulturno važnost zgodovine poljščine je v preteklem letu opozoril svoje rojake znani poljski literarni zgodovinar dr. Aleksander Brückner, ko je dné 18. oktobra v Krakovu predaval o davnosti in pomenu poljskega jezika.¹⁾ Govoril je o jeziku v kolikor je nerazdružljivo zvezan s kulturo kot sredstvo in orodje omike in književnosti. Kulturno stališče jezika je velikega pomena, ker se ravno kulturno stanje jezika dá z največjo določnostjo preračunati in se ne more falzificirati.

Pri nas, pravi dr. Brückner, imamo razna obrambna društva, nimamo pa društva, ki bi

¹⁾ Predavanje je objavil varšavski dnevnik „Słowo“, št. 254, 255 in 256.